

МЪРИ ЛЕЙНСТЪР ЕТИЧЕСКИ УРАВНЕНИЯ

Превод от английски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

Странно, много странно. Разбира се, Етическите уравнения установяват връзката между човешкото поведение и теорията на вероятностите и показват по математичен път, че при дадена линия на поведение вероятността за съвсем определени съвпадения се увеличава. Но никой никога не се бе надявал на пряка практическа полза от тях. Та нали и откриването на закона за случайностите не сложи край на хазартните игри, макар че се оказа полезно при застраховките за живот. От Етическите уравнения и толкова не очаквах. Смяташе се, че това е само теория, която едва ли е в състояние да повлияе на някого.

Преди всичко тези уравнения са извънредно сложни. В тях се взема предвид, че линията на поведение, идеална за даден човек, за друг съвсем не е най-добрата възможна. Така например — и това е съвсем естествено — понятията за чест на един политик са съвсем различни от тези на човек, който работи в космическия патрул. И все пак поне в един случай...

Гостът от далечния Космос беше дълъг хиляда и петстотин фута и широк около сто и петдесет, а странно издутата носова част, прилична на рибена глава, беше още по-широка — повече от двеста фута. Малко зад нея имаше клапани, подобни на хриле; и въобще, ако се погледне от страни — същинска чудовищна риба без очи, която плава в черната пустош зад Юпитер. Но тя бе дошла от бездните, където не се чувствава слънчевото привличане; очевидно не се движеше по затворена орбита — скоростта ѝ бе твърде голяма за това — и бавно, безцелно, безсмислено се въртеше около оста си.

Малкият космокрайцер „Арнина“ внимателно приближаваше.

Фреди Холмс, с когото още от Марс се държаха като с прокажен, бе забравил всичките си неволи, забравил бе разбитата си кариера и, склучил ръце, развълнуван гледаше чудатия предмет.

— Не отговаря на сигналите ни, сър — докладва радистът. — Викахме го на всички честоти. Не открихме никакво излъчване. Има много слабо магнитно поле. Температурата на повърхността му е четири градуса над абсолютната нула.

Командирът на „Арнина“ измърмори нещо под носа си. После каза:

— Да се приближим към него. — След това погледна Фреди Холмс и процеди през зъби: — Впрочем не. Поемайте командуването, мистър Холмс!

Фреди трепна. От вълнение той за миг съвсем забрави в каква каша се бе забъркал. Но неприкритата враждебност в погледите на капитана и на всички, които бяха в командното помещение, моментално му припомниха това.

— Сега Вие командувате, мистър Холмс — повтори горчиво капитанът. — Така ми е заповядано. Вие пръв открихте това тук и Вашият чичо е помолил в щаба да Ви бъде предоставено правото да ръководите изследванията. Властта е във Ваши ръце. Чакам заповедите Ви.

В гласа на капитана имаше такава ярост, че острата неприязън, която бе проявявал към Холмс по време на полета, сега изглеждаше просто дреболия. Хубава работа — той, капитан-лейтенант, трябваше да се подчинява на младши по чин! Само по себе си и това не е особено приятно. Но главното бе друго: човечеството за пръв път срещаше чужд разум, пришълец от далечна Слънчева система. И заповедта бе някакво лейтенантче да ръководи срещата само защото имаше вуйчо владика.

Фреди преглътна буцата, заседнала на гърлото му.

— Аз... аз... — той отново преглътна и тъжно рече. — Сър, аз вече се опитах да Ви обясня... Сегашното положение на нещата ми е не по-малко неприятно, отколкото на Вас. Аз бих искал... разрешете, сър, да Ви предам командуването, а аз да продължавам да бъда на Вашите заповеди...

— А, не! — отмъстително го прекъсна капитанът. — Вие командувайте, мистър Холмс. Чичо Ви е натиснал всички копчета там, горе, за да Ви уреди това. На мен ми е заповядано да изпълнявам Вашите нареждания и да треперя над Вас, ако не Ви бива за тая работа, но съм длъжен. Щом сте се наели, оправяйте се сам! Какво ще заповядате?

Фреди стисна зъби.

— Е, добре, сър. Това очевидно е космически кораб и, както изглежда, той е изоставен. Ако на него имаше екипаж, той нямаше да навлезе в нашата Слънчева система с изключен двигател и да се мотае

така безцелно. Поддържайте същото разстояние. Аз ще взема лодката с един доброволец — пратете ми някого — и ще огледам кораба.

Холмс се извърна и излезе. След две минути, когато той надяваше скафандъра си, в изходния отсек нахлу, весел и възбуден, лейтенант Бриджес.

— Разрешиха ми да дойда с Вас, мистър Холмс — бойко рапортува той и също започна да навлича скафандъра си. Подръпна го към раменете и, цял разтопен в блажена усмивка, добави: — Ама че хубаво!

Фреди не отговори. След три минути космическата лодка се отдели от крайцера. Това беше малка открита лодка, не спасителна, а работна, предназначена за бързо прехвърляне на хора и материали. Хората пътуваха в скафандри, носеха инструменти или оръжие и за да пестят запасите си от кислород в скафандрите, използваха енергията и кислорода на лодката. Но колко странно беше, че сега те седяха в тази крехка черупка, прилична на паяк, и гледаха как се приближава гладкият затворен отвсякъде корпус на незнайния исполин. И когато лодката се долепи до огромната металическа стена, това им се стори невероятно, сякаш бяха преплували чудовищен ров, пълен не с вода, а със звезди, и се бяха приближили до омагьосан замък.

Но той бе съвсем реален. Колесникът на лодката леко докосна метала.

— Привлича ни! — промърмори Бриджес много доволен. — Можем да пуснем магнитната котва. Сега какво?

— Ще потърсим входния люк — отвърна Фреди. И добави: — Тези отвори, които приличат на хриле, са по всяка вероятност дюзи. Тук те са откъм носовата част, а не в опашката. Пришълците, изглежда, нямат автопилот.

Лодката запълзя по металическата кожа на чужденеца-великан като муха по тялото на изхвърлен на брега кит. Тя бавно се изкачи нагоре по кръглия корпус, мина от другата страна и започна да се спуска надолу. Скоро те заобиколиха кораба и отново видяха в далечината своя крайцер.

— Няма никакви люкове, сър — заяви развеселено Бриджес. — Може би ще трябва да пробием дупка и през нея да влезем вътре, а?

— Хмм — замислено произнесе Фреди. — Двигателите на нашите кораби са в опашката, а командното помещение е отпред.

Следователно товарът постъпва в средната им част и ние с Вас търсихме люк именно там. Но двигателят на този кораб е разположен на носа му. В такъв случай командното помещение вероятно е в средата. А ако е така, те сигурно товарят откъм кърмата.

Лодката запълзя към кърмата на чудовището.

— Ето го! — извика Фреди.

Ни един кораб в Слънчевата система нямаше такива люкове. Вратата леко се плъзна встрани. Имаше и втора, вътрешна врата, но и тя се отвори също така лесно. Не се чу да свисти излитащ навън въздух и въобще не бе ясно дали това преддверие играе роля на въздушен шлюз.

— Не е останал никакъв въздух — каза Фреди. — Ясно, корабът е изоставен. Вземете бластерът, но ще ни трябва преди всичко светлина.

Магнитните котви на лодката здраво се вкопчиха в чужденеца. Двата лейтенанти влязоха в кораба. Тропотът на магнитните им подметки силно отекуваше в шлемовете. До този момент можеха да ги наблюдават от крайцера. Сега вече престанаха да ги виждат.

Огромният, загадъчен гигант, така подобен на грамадна сляпа риба, продължаваше да плува в празното пространство. Той безцелно се полюшваше около някаква своя вътрешна ос. Светлината на далечното Слънце, макар и много слаба, тук, зад Юпитер, се отразяваше от металната повърхност и заслепяваше очите. Странникът сякаш висеше неподвижен в пространството, заобиколен отвсякъде с безкрайно далечни, немигащи звезди. Крайцерът на космическия патрул, изящен и спретнат, стоеше нащрек на миля и половина от пришълеца. Сякаш нищо необикновено не се бе случило.

* * *

Когато Фреди се върна в командното помещение, лицето му беше по-бледо. На челото му още личеше червеният отпечатък от шлема и Фреди разсеяно търкаше това място с пръсти. Капитанът го погледна сърдито и завистливо. В края на краищата всеки ще завиди на човек, който е бил на чужд космически кораб. След Холмс влезе и лейтенант

Бриджес. Всички помълчаха около минута. После Бриджес бойко докладва:

— Разрешете да доложа, сър: върнах се от доброволното разузнаване, поемам отново поста си.

Капитанът мрачно вдигна ръка и козирува. Бриджес пъргаво се обърна кръгом и излезе. Капитанът гледаше Фреди, изпълнен с безсилна ярост, каквато може да чувствава само старшият по чин, когато му е заповядано да докаже, че подчиненият му е глупак, а всъщност той и хората, дали му тази заповед, са останали с пръст в устата. Как да не се пръснеш от яд! Едва намерил се на Луната, на станцията за наблюдение на астероидите и метеоритните потоци, Фреди Холмс, този хлапак с жълто около устата, това новоизлюпено офицерче бе забелязал неизвестно тяло, което се приближаваше откъм Нептун. Тялото имаше твърде голяма скорост, за да бъде постоянен обитател на нашата Слънчева система, и Холмс бе обявил, че то идва от другаде и бе предложил незабавно да се изследва. Но на младшите офицери не се полага да правят открития. Това нарушава традицията, а в космическия патрул традицията е нещо като Етическо уравнение. И самонадеяният Холмс си получи заслуженото. Но той не се предаде и обясни, че Етическите уравнения без съмнение важат и за научните изследвания. И че първият предмет, попаднал в нашата Слънчева система от другаде, трябва да бъде изследван. Правилото бе ясно и недвусмислено. И Фреди се бе държал така, както съвсем не подобава на младши по чин в космическия патрул: той не си премълча.

Всичко започна именно от това. Фреди имаше чичо, който заемаше някакъв държавен пост. Чичото бе се явил в Управлението на космическата патрулна служба и учтиво им бе намекнал, че племенникът му е направил важно откритие. След това набързо им бе доказал, че да не признаят такова значително откритие, само защото е направено от младши офицер, е просто смешно. И онези от управлението, ядосани, че им се бъркат странични хора, заповядаха: Фреди Холмс да бъде закаран до открития от него предмет; след като пристигнат на местоназначението, командуването на крайцера да бъде изцяло предадено на споменатия вече Холмс и да се проведат предложените от него изследвания. По всички закони за вероятностите нахалникът би трябвало да доложи, че големият къс вещество, дошъл от другаде, по нищо не се отличава от скалните късове, които летят из

нашата Слънчева система. И тогава вече управлението ще му даде да разбере! Чичото и племенникът ще се научат да не си пъхат носовете, където не им е работа!

А междувремени се оказа, че тялото не е просто скален къс, а приличен на огромна риба космически кораб, творение на друга цивилизация. Оказа се, че е направено важно откритие. И всичко тръгна така, че ако си възприел традициите на патрулната служба, не оставаше нищо друго, освен да скърцаш със зъби от яд.

— Това е космически кораб, сър — с равен тон каза Фреди. — Двигателите му са атомни, реактивни, разположени са в носовата част. Управлението вероятно е ръчно. И, изглежда, че в машинното отделение е станал взрив и това е довело до загубата на голяма част от горивото — изтекло е през дюзите. Корабът се е оказал безпомощен, макар че машините са позакърпени. В момента пада по инерция към Слънцето и не е трудно да се пресметне, че вече от около две хиляди години е в сегашното си състояние.

— В такъв случай, доколкото разбирам, на кораба няма нито едно живо същество — язвително забеляза капитанът.

— Тъкмо в това се състои една от трудностите тук, сър — спокойно произнесе Фреди; той все още бе много блед. — В помещенията на кораба няма въздух, но резервоарите са пълни. В онези части, където очевидно държат провизиите си, има много и всякаква храна. Екипажът не е загинал, нито е умрял от глад. Просто корабът е загубил почти целия си запас от гориво. Тогава, изглежда, екипажът е подготвил своя кораб, така че безкрайно дълго да може да се носи из пространството и... — Фреди се запъна — ... и, както изглежда, всички те са преминали в състояние на анабиоза. Те са на кораба, в някакви прозрачни сандъчета... и сандъчетата са свързани с някакви механизми. Може би те са се надявали, че рано или късно ще ги намерят техни кораби.

Капитанът премигваше озадачено.

— В състояние на анабиоза? Живи са значи? — И изведнъж рязко попита: — А какъв е корабът? Товарен ли?

— Не, сър — отговори Фреди. — Тук възниква още една трудност. И двамата с Бриджес смятаме, че това е военен кораб, сър. Там има цяла редица генератори и те подхранват някакви чудесии... безспорно това е оръжие, едва ли ще е нещо друго. По всичко

изглежда, че то действа на принципа на привличането и отблъскването... и там има електронни лампи, но те очевидно работят със студен катод. Ако се съди по кабелите, които са свързани с тях, силата на тока достига хиляди ампери. Така че... сам разбирате, сър...

Капитанът се разхождаше из командното помещение — две крачки в едната посока, две крачки обратно. Огромно, главозамайващо откритие! Но инструкциите, които са му дадени, са съвършено ясни.

— Вие командувате — упорито каза той. — Какво ще правите по-нататък?

— Ще работя, докато капна от умора — унило отвърна Холмс. — И сигурно ще уморя още няколко души. Искам да обходим тази грамада надлъж и на шир с измерителните прибори и телекамерите, да разгледаме всичко, да го заснемем и да го предадем тук на „Арнина“. Необходими са ми изпълнители, а специалистите ни нека им дават оттук указанията си, всеки по своята част. Няма да пипна нищо на оня кораб, докато всеки нит и всеки детайл не бъде заснет.

— Хм, това не е чак толкова глупаво — измърмори капитанът. — Добре, мистър Холмс, ще бъде изпълнено.

— Благодаря — каза Фреди и тръгна към изхода, но се спря. — Трябва внимателно да подберем кого да изпратим с приборите — добави той. — Впечатлителни хора не стават за тая работа. Онези там на кораба... на вид са даже прекалено живи и не е много приятно да ги гледаш. И после... Хммм... пластмасовите сандъчета, в които се намират, се отварят отвътре. Това представлява още една трудност, сър.

Той излезе. Капитанът склочи ръце зад гърба си и свирепо закрачи от единия до другия край на помещението. Първият предмет, попаднал при нас от звездните пространства, се оказа космически кораб. Въоръжението му е такова, че е трудно дори да си го представи човек. То трябва да се проучи, а ти, заслужилият капитан-лейтенант, подчинявай се сега на един хлапак, вчера излязъл от академията. И за всичко е виновна политиката! Капитанът на „Арнина“ скръцна със зъби.

И изведнъж той осъзна какво бе казал накрая Фреди. Пластмасовите сандъчета, в които лежи в състояние на анабиоза екипажът на чуждия кораб, се отварят отвътре. Отвътре?!

Та това значи... по челото на капитана изби студена пот. Оръжието действа на принципа на привличането и отблъскването.

Известно количество гориво е оцеляло и анабиозните камери се отварят отвътре...

* * *

Сега корабите бяха свързани с дебело еластично въже и двата заедно се носеха към Слънцето. Редом с огромния пришълец крайцерът приличаше на мушица.

До Слънцето беше още много далече — то, разбира се, светеше по-силно от всяка друга звезда и излъчваше безпощадна радиация, но съвсем не топлеше. Отвсякъде ги обкръжаваха невъобразимо далечни искрици светлина — звездите. В зрителното им поле едно единствено тяло изпъкваше със сравнително големите си размери. Това бе Юпитер — тесният му сърп, като току-що родил се месец, блестеше на двадесет милиона мили по-близо до Слънцето и на осемдесет милиона мили встрани от тях. Останалото бе пустота.

Мъничката космична лодка сновеше като паяче по въжето между двата кораба. Тя докосна крайцера и спря, от нея излязоха хора в скафандри, обувките им с магнитни подметки тежко затропаха по посока към люка. Мушнаха се вътре.

Фреди влезе в командното помещение. Капитанът каза с пресипнал глас:

— Мистър Холмс, разрешете да се обърна към вас. Според заповедта на управлението вие командувате „Арнина“, докато не приключи изучаването на чуждия кораб.

— Да, сър. Какво има? — разсеяно попита Фреди.

Той бе отслабнал, лицето му бе измъчено.

— Бих искал да изпратя подробен доклад за всичко, което сте открили досега — каза настойчиво капитанът. — Тъй като сега вие сте командирът, не мога да направя това без ваше разрешение.

— Предпочитам да не правите това, сър — каза Фреди и въпреки умората си упорито вирна брадичка. — Честно казано, сър, мисля, че в този случай те ще отменят сегашните си нареждания и ще издадат съвсем друга заповед.

Капитанът прехапа устни. Той точно това искаше. Телекамерите вече бяха предали пълно и точно изображение на почти всичко, което

можеше да се види на чуждия кораб. И всичко това е заснето. Капитанът вече бе видял и самите пришълци — ама че чудовища! И пластмасовите саркофази, в които те бяха проспали цели две хиляди години, наистина се отварят отвътре! Там е лошото. Те се отварят отвътре!

Всички специалисти по електроника, които се намираха на „Арнина“, бяха обзети от някакво възторжено зашеметяване, чертаеха, пресмятаха нещо, показваха си резултатите, благоговейно изумени от това, което се получаваше. Артилеристът пъшкаше над схемите и чертежите на оръжие, за каквото по-рано не можеше и да мечтае, и когато се пробудеше нощем, трескаво ги търсеше — наистина ли са тук или са му се присънили. Но главният механик в отчаяние кършеше ръце. Той жадуваше да разглоби двигателите на чуждия кораб до най-дребните винчета. Та те бяха несравнимо по-малки от двигателя на „Арнина“, а бяха достатъчно мощни, за да придвижват оня великан, чиято маса е осемдесет и четири пъти по-голяма от нейната. Но как точно работят?!

Техниката, рожба на която бе чуждият кораб, бе изпреварила земната с десет хиляди години. Нейните тайни стремително бързо се прехвърляха на крайцера. Но саркофазите, в които лежеше в състояние на анабиоза екипажът на пришълеца, се отваряха отвътре...

— И все пак, мистър Холмс, аз съм принуден да моля за разрешение да изпратя рапорт — развълнувано повтори капитанът.

— Но сега командувам аз — уморено каза Фреди. — И имам намерение да продължавам да командувам. Ще подпиша заповед, която ви забранява да изпрацате рапорт, сър. И ако вие я нарушите, това ще бъде бунт.

Капитанът пламна.

— Но разбирате ли вие какво значи това?! — извика той разярен. — Щом екипажът на този дяволски кораб е в състояние на анабиоза и тези техни сандъци или ковчези се отварят отвътре... та това значи, че те имат намерение да си ги отворят, когато поискат — не разбирате ли?!

— Да, сър, разбира се — уморено отвърна Фреди. — Че защо не?

— Разбирате ли, че проводниците свързват тези ковчези със слънчевите батерии във външната обшивка на кораба? Чудовищата са знаели, че без енергия те няма да оцелеят, и са знаели, че ще могат да

получат необходимата енергия в която и да е Слънчева система. И те са пресметнали как трябва да се приближат до нашето Слънце, за да бъде разходът им на енергия минимален, оставили са си запас само за кацане и са преминали в състояние на анабиоза, а когато дойде време да се заловят за работа, слънчевите батерии ще ги събудят!

— Правилно, сър — все така уморено потвърди Фреди. — Поне мъжество не им липсвало. А вие как бихте постъпили сега?

— Щях да доложя в Главния щаб! — яростно изкрещя капитанът. — Щях да доложя, че това е военен кораб, който е в състояние да направи на пух и прах целия ни патрулен флот и да взриви нашите планети! Щях да съобщя, че екипажът му се състои от чудовища, че в момента те за щастие са безпомощни, но че ще имат достатъчно гориво, за да направят необходимите маневри и да се приземят. И щях да искам разрешение да ги изхвърля заедно с ковчезите им от кораба и да ги унищожа! А след това щях...

— Аз постъпих по-просто — каза Фреди. — Изолирах слънчевите батерии. Сега тези същества не могат да се събудят. Моля да ме извините — ще ида да поспя няколко часа.

Той се прибра в каютата си и се тръшна на леглото.

* * *

Хората с измерителни прибори и телевизионни предаватели продължаваха да разглеждат всеки квадратен дюйм от безжизненото чудовище. Те работеха със скафандри. За да напълни с въздух вътрешните помещения на гиганта, „Арнина“ би трябвало да изразходва целия си запас. Човекът в скафандър държеше пред телекамерата някаква гъвкава, причудливо сгъната лента, изпъстрена с непонятни знаци. В шлемофона му се чуваха съвети и нареждания от фотолабораторията на „Арнина“. Някои неща се заснемаха и на лента. Телевизионни предаватели работеха и в складовете, и в жилищните помещения, и покрай оръдията. Досега и с пръст не бяха пипнали нищо на чуждия кораб. Такава беше заповедта на Фреди Холмс. Извличаха цялата възможна информация от всичко, но не бяха взели със себе си и най-дребния предмет. Даже химическият анализ се извършваше чрез дистанционни методи.

Продължаваха да гледат Фреди все така накриво. Главният механик здравата ругаеше по негов адрес. Ами че двигателите на чуждия кораб... След взрива пришълците ги бяха поправили и толкова съблазнително бе да се поровиш из тях... Но беше невъзможно да се разбере как работят. Главният механик просто ръцете го сърбяха. Специалистът по физикохимия също бе предпочел да направи някои анализи със собствените си ръце, а не с телекамера и спектрограф. Всички заедно и всеки поотделно, от хлапака-стажант чак до капитана, жадуваха да притежават някакъв предмет, направен от чуждите, съвсем различни от хората същества, които бяха изпреварили човечеството с десет хиляди години. И затова гледаха Фреди накриво.

Мъчеше го и друго. Той чувствуваше, че не постъпва според правилата. Етическите уравнения доказваха ясно и недвусмислено, че вероятността и етиката са неделими и че щом при едно начинание се нарушат законите на порядъчността и честта, безсмислено е да се очакват от него резултати, достойни за възхищение. Фреди най-напред бе нарушил дисциплината (а нали и тя е нещо като етика), после чичо му бе намесил политиката в патрулната служба. А това вече е истинско престъпление. Значи, според уравненията, вероятността за най-гибелни съвпадения неизмеримо ще нарасне, докато някакви нови, безупречни от етична гледна точка действия не премахнат злото, причинено от първоначалните беззакония! Но все пак как именно трябва да действа сега? Дори и животът му да зависеше от това, той не би могъл да отговори. Едно бе ясно — не биваше да се губи нито минута. И въпреки умората Фреди спа лошо: някъде из дълбините на съзнанието му пронизителен, тревожен глас вещаеше нещастие.

Събуди се съсипан и втренчи неவிждащ поглед в тавана. Напразно се мъчеше да намери някакво разумно решение. Неочаквано на вратата се почука. Влезе Бриджес с куп книжа.

— Ето! — весело се провикна той още от прага. — Всички ние сме просто щастливци!

Фреди пое от него книжата.

— Какво има? Да не би капитанът въпреки всичко да е изпросил нова заповед и мене да ме снемат?

Бриджес разтегли усмивка до уши и посочи листовете хартия. Това бе отчетът на специалиста по физикохимия, в задълженията на когото влизаше анализ за състава на малките небесни тела.

„ЕЛЕМЕНТИ, ОТКРИТИ НА ИЗВЪНЗЕМНИЯ КОРАБ“ — гласеше заглавието. Фреди започна да преглежда документа. Нямаше никакви тежки елементи, всичко останало бе познато. Той си спомни, че в единия от резервоарите на чуждия кораб имаше чист азот и главният механик в мълчалива ярост си блъскаше главата над проблемата, как така пришълците са съумели да получат атомна енергия от азот. Фреди погледна към края на списъка. Най-тежкият елемент на кораба бе желязото.

— Е, и защо сме щастливци? — запита той.

Бриджес отново посочи с пръст. Привичните символи бяха придружени от непривични коефициенти за атомно тегло H-3, Li-5, Be-8... Холмс запремигва в недоумение. Погледна пак и видя N-15, F-18, S-34,35... — сега вече той се опули. Бриджес се засмя.

— Пресметнете само колко струва това корабче тук — весело каза той. — „Арнина“ бръмчи като пчелен кошер. На нас, патрулните офицери, не ни се полагат парични награди, но пък можем да получим пет процента за спасяване на имущество. Тритият е известен на Земята, но никога досега не е бил получаван в чист вид. А литий пет, берилий осем, азот петнадесет, кислород седемнадесет, флуор осемнадесет, сяра тридесет и четири и тридесет и пет — та на Земята няма нищо подобно! Целият този кораб се състои от невероятни изотопи, в нашата Слънчева система изобщо няма такива. А знаете ли колко плащат за чистите изотопи? Целият корпус е от чисто желязо петдесет и пет! А при нас чистото желязо петдесет и четири върви по тридесет и пет цента грама. След всичко това изчезналите съкровища на Марс са просто дреболия! Ако дори само обшивката се използва единствено за технически нужди, та пак ще струва колкото целия доход на земното правителство за десет години! Сега ние на „Арнина“ сме богаташи, ще стигне за всички чак до края на живота ни. А вие сега сте първият човек сред нас!

Фреди даже не се усмихна. Той бавно изрече:

— Азот петнадесет... Той е в оня резервоар — горивото, което им е останало. Той постъпва в някаква много странна, съвсем малка алуминиева камера — ние изобщо не можахме да разберем какво представлява тя — и оттам в дюзите на двигателя. Сега разбирам...

Беше блед като платно. А Бриджес ликуваше:

— Сто хиляди тона материали, каквито на Земята въобще не съществуват! Истински изотопи в огромно количество! И без никакви примеси! Драги мой, вие още от самото начало ми харесахте, но всички останали не можеха да ви гледат. А сега — идете да се порадвате: всички ви боготворят.

Фреди не слушаше.

— А аз все се чудех за какво ли е онази алуминиева камера... — мърмореше си той. — На вид съвсем проста, не можеш да разбереш какво общо има с...

— Да идем при другите, да пийнем! — весело го дърпаше Бриджес. — Грейте се на слънцето на славата! Печелете приятели, покорявайте умове и сърца!

— А не-не. — Фреди тъжно се усмихна. — Все едно, после ще ме обесят. Хмм. Ще се опитам да поговоря с главния механик. Трябва да накараме тая грамада да се движи сама. Много е голяма, за да я теглим на буксир.

— Но никой не разбира нищо от двигателите й — възпротиви се Бриджес. — Изглежда, че азотът влиза в камерата на тънка струйка, там става нещо с него и после през алуминиевите вентили отива в дюзите и толкоз! Прекалено просто е! Че как ще накарате такова чудо да работи?

— Изглежда, че това наистина е от просто по-просто — каза Фреди. — Корабът е построен от изотопи, каквито няма на Земята. Впрочем на кораба има и алуминий, и въглерод. Това са обикновени вещества, съвсем като нашите. Но почти всички други...

В лицето на Фреди не бе останала ни капчица кръв. Той сякаш се бореше с нетърпима болка.

— Необходими са ми два резервоара, направени от алуминий и пълни с азот. Може и с обикновен въздух. И ми е нужен автопилот. Той също трябва да бъде направен от алуминий, а уплътнителите — от графит...

Той погледна Бриджес и мрачно се усмихна:

— Чували ли сте за Етическите уравнения, Бриджес? Кой би могъл да помисли, че те ще ни помогнат да разрешим загадката на космическия пилотаж, а? А пък представете си, помогнаха ми. Сега ми трябва главният механик, нека приготви всичко това... Радвам се, че се запознах с вас, Бриджес...

Бриджес си излезе, а Фреди Холмс облиза с език пресъхналите си устни и седна да прави скици за главния механик.

* * *

На кораба-чудовище машинното помещение не бе отделено от командното. Огромната кълбовидна зала бе пълна с прибори с невероятни за земните очи очертания. Впрочем за Холмс и Бриджес те не изглеждаха вече толкова невероятни. Те двамата бяха прекарали осем дни сред тази апаратура, бяха разбрали как действа тя и почти бяха свикнали с нея.

Както и преди, в чуждия кораб нямаше въздух. Фреди съвсем леко, едва забележимо, придвижи малка ръчка с причудлива форма. По огромния корпус на кораба премина едва доловима тръпка, сякаш той бе готов да се втурне напред. През подметките на скафандрите хората усетиха слабото потрепване на металическия му скелет. Фреди облиза пресъхналите си устни и докосна друга ръчка.

— Ако излезе нещо, значи здравата ни е провървяло — каза Фреди и конвулсивно преглътна. — Ей отук се включва двигателят. Е, Бриджес, наслука!

— Това трябва да е осветлението.

Той се оказа прав. На екраните с необичайна форма изпъкнаха непонятни рисунки и образи. Из кораба се разля сияние. По-рано на рязката бяла светлина на ръчните фенери всичко тук беше безкрайно чуждо, едва ли не отвратително за хората. А сега то се преобрази, сякаш бяха попаднали в приказен, вълшебен дворец.

— Това тук сигурно е отоплението — каза той още по-мрачно отпреди. — Него няма да го пипаме. Няма смисъл! А пък двигателя ще опитаме.

Корабът трепна. И плавно се устреми напред, като леко и незабележимо набираше скорост; в движението му се чувствуваше огромна, непреодолима сила. Зад кърмата „Арнина“ бързо се смаляваше. Фреди, здраво стиснал устни, дърпаше ту една, ту друга ръчка и страшният исполин му се подчиняваше леко и охотно като опитомено, прекрасно дресирано животно.

— Ама че хубаво! — с треперещ глас промълви Бриджес. — Къде ще се мерим с него ние с нашите патрулни корабчета!

— Да — отривисто каза Фреди. Гласът му беше тъжен. — Къде ще се мерим с него! Чудесен кораб! Ще му сложа автопилот. Той трябва да заработи. Тези същества, кой знае защо, не са прибягвали до автоматично управление. Неизвестно защо, но не са прибягвали.

Той изключи всичко, остана само светлината. Наведе се и пое малкия апарат, който трябваше да регулира подаването на азота в дясната и в лявата дюза.

После се върна при командното табло и включи двигателя. И автопилотът заработи. Съвсем естествено. Щом механик от космическата патрулна служба е измайсторил нещо, то е направено както трябва. Фреди внимателно изпробваше автопилота. Зададе му точно пресметнатата програма. Завъртя три превключвателя. После взе предварително приготвен малък пакет.

— Да вървим — каза той уморено. — Свършихме си работата. Да се връщаме на „Арнина“, пък там сигурно ще ме обесят.

Бриджес, явно съвсем объркан, тръгна след него. Те влязоха в космическата лодка и металическото паяче започна бързо да се отдалечава от огромния чужд кораб, който сега висеше в празното пространство на три мили от „Арнина“, изоставен от всички освен от своя екипаж, освен от чудовищата в състояние на анабиоза. Крайцерът трепна и тръгна към лодката. Изведнъж Фреди каза сурово:

— Помните ли Етическите уравнения, Бриджес. Вече ви казах, че те ми помогнаха да разбера как е устроен двигателят на оня кораб. Ако те са верни, тук не може да се крие нищо друго. А сега искам да си изясня още нещо.

С неуловими пръсти — неудобно бе да върши всичко това с ръце, пъхнати в дебелия ръкавици на скафандъра — той извади нещо от пакета, сякаш вадеше хапче от кутийка. Бръкна в някакъв сандък в лодката, извади оттам... малък снаряд (Бриджес не вярваше на очите си) и сложи в него „хапчето“. После пъхна снаряда в дулото на мортирата (по стар обичай лодката бе снабдена с оръдие) и дръпна шнура. Фитилът пламна. Облаче от изгорели газове обгърна скафандрите им и веднага се разсея. Гореща алена искрица се понесе из празното пространство. Секундите минаваха. Три... четири... пет...

— Явно аз съм глупак — каза Фреди.

Бриджес никога не бе чувал някой да говори с такъв задгробен глас.

И изведнъж стана светло. И то как! В тъмнината, където червената трасираща искрица летеше към безкрайно далечните звезди и ставаше все по-малка, внезапно пламна ослепително синкаво-бяло зарево, каквото не бяха виждали даже на изпитателния полигон на космическия патрул. Ако не се смята половинфунтовият трасиращ заряд, нямаше откъде да се вземе вещество, което да избухне. Но дори през стъклото на шлема Бриджес усети как силна горещина облъхна лицето му. После всичко свърши.

— Какво беше това? — полита той потресен.

— Етическите уравнения — каза Фреди. — Явно не съм чак такъв глупак...

„Арнина“ се приближи до самата лодка. Фреди не се качи на крайцера. Той закрепил мъничката черупка в гнездото ѝ и включил вътрешния предавател на шлемофона си. Започнал да говори нещо, но сега Бриджес не го чуваше. След около три минути широкият люк се отвори и от него излязоха четирима души в скафандри. Единият от тях беше с назъбен шлем с четириканален предавател — такъв шлем носи само командирът, когато напуска крайцера начело на разузнавателен отряд. Четиримата излязоха от люка на „Арнина“ и се напъхаха в тясната лодка. И отново мрачно и студено прозвуча в наушниците на Фреди.

— Имам още няколко снаряда, сър. Това са трасиращи снаряди — те са стояли в лодката осем дни — през цялото време, докато работехме. Те не са чак толкова студени като кораба, защото той се е охлаждал в продължение на две хиляди години, но все пак са студени. Според моите изчисления, температурата им е осем-десет градуса над абсолютната нула, не повече. А това тук са образци от веществото на кораба. Можете да ги пипнете. Нашите скафандри на практика не пропускат топлината. Ако вземете тези парчета в ръка, те няма да се загреят.

Бриджес видя как капитанът разгледа парченцата метал в ръката на Холмс. Това бяха образци от желязото и други материали на чуждия кораб. Под студената светлина на ръчното фенерче капитанът пъхнал един от образците в главичката на снаряда. Със собствените си ръце зареди мортирата и стреля. Отново се понесе в празното пространство

алена искрица, която стремително намаляваше. И отново — чудовищен атомен взрив.

И гласът на капитана в наушниците:

— Колко образеца имате още?

— Още три, сър. — Сега Фреди говореше твърдо, уверено. — Разбирате ли, сър, в какво се състои работата? На Земята няма такива изотопи. А ги няма, защото при съприкосновение с останалите изотопи при нормална температура те загубват своята устойчивост. Те избухват. Сега ги сложихме в снаряда и не се случи нищо, защото и двата изотопа бяха охладени почти до температурата на течния хелий. Но в трасирация снаряда има светеща смес, която по време на полета му изгоря. Снарядът се загрива. И когато който и да е от техните изотопи в съприкосновение с нашия се загрее до... да речем, до температурата на течния водород... те просто взаимно се унищожават. Целият кораб се състои от също такива материали. Масата му е около сто хиляди тона. Ако не се смята алуминият и още два-три изотопа на други елементи, които са еднакви и при тях, и при нас, и ако целият този кораб, до последното винтче, се окаже в пряк допир с вещество от нашата Слънчева система при температура десет-дванадесет градуса над абсолютната нула, той чисто и просто ще избухне.

— Опитайте да взривите и останалите образци — заповяда отривисто капитанът. — Трябва да бъдем сигурни...

В празното пространство изникнаха три гигантски облака от газове. После тъмнината бе разкъсана от три ослепителни взрива, разразили се в невиджано ярък, синкаво-бял пламък. Мълчание. А после...

— Това нещо тук трябва незабавно да бъде унищожено — каза тежко капитанът. — Няма как да го поставим на котва, а и екипажът може всеки момент да се пробуди. Нямаме оръжие, за да ги победим, а ако те изведнъж решат да кацнат с кораба си на Земята...

Исполинската риба, която висеше безпомощно в бездната, внезапно се размърда. От отворите в носовата ѝ част, прилични на хриле, пръснаха струйки пламък. После струята от едната страна стана по-силна. Чудовището рязко зави, изправи се и се устреми напред — все по-бързо и по-бързо и едновременно с това необикновено плавно. Скоростта нарастваше мълниеносно — нито един земен кораб не бе

способен на това. Великанът се превърна в мъничка точка. После се стопа в пространството.

Но той не летеше към центъра на нашата система, не летеше към Слънцето. Не летеше и към полумесеца на Юпитер, който ясно се виждаше встрани (сега до него оставаха някакви си седемдесет милиона мили).

— Само до преди няколко минути не бях напълно уверен — развълнувано произнесе Фреди Холмс. — Но от Етическите уравнения следваше, че е голяма вероятността да се случи именно нещо такова. Нямахме как да проверим, преди да извлечем от кораба всичко, което можем да научим, и преди да съм нагласил там всичко. Но това ме измъчваше още от самото начало. Етическите уравнения съвършено ясно показват: за всяка погрешна крачка ние трябва неизбежно да се разплащаме... ние — това значи цялата Земя, защото появяването на пришълците от Космоса неминуемо ще се отрази върху цялото човечество. — Гласът му трепна. — Беше много трудно да реша как трябва да се действа. Само че... нали ако някой от нашите кораби беше попаднал в такова положение, ние щяхме да се надяваме на... на дружелюбие. Щяхме да се надяваме, че ще ни дадат гориво и ще ни помогнат да стигнем у дома. Но този кораб е военен и ние в никакъв случай не бихме могли да го победим при евентуален бой. И никак не е лесно да се отнесем към него дружески. И все пак, според Етическите уравнения, ако искаме първият ни контакт с чужд разум да бъде полезен за нас, трябваше да ги снабдим с гориво и да ги пратим да си идат у дома.

— Тоест... — без да вярва на ушите си, започна капитанът. — Значи вие...

— Техните двигатели работят с азот — каза Фреди. — Азотът с атомно тегло петнадесет постъпва в малък апарат, сега вече знаем как да си направим такъв. Той е много прост, но представлява особен атомен реактор. В него азот петнадесет се разлага на азот четирнадесет и водород. Мисля, че можем да използваме това. И ние имаме азот четирнадесет. Той може да се държи в алуминиеви резервоари и да се движи по алуминиеви тръби — нали само алуминият е устойчив при всички случаи. Но когато азотът докосне в дюзите другите, чуждите изотопи, той се разпада.

Фреди си пое дъх.

— Сложих им два алуминиеви резервоара с азот и изолирах атомния им реактор. Азотът с атомно тегло четиринадесет навлезе направо в дюзите и корабът тръгна. После... пресметнах по каква орбита са дошли при нас и зададох на автопилота обратен курс към тяхната Слънчева система — те ще летят, докато свърши азотът от първия резервоар. Във всеки случай ще са се изскубнали от сферата на привличане на нашето Слънце. Свързах отново слънчевите батерии със саркофазите. Те ще се пробудят, ще видят автопилота и ще разберат, че някой го е поставил на кораба. Двата резервоара с гориво са също така техните и те ще се досетят, че това е запас за кацането. Може би... може би те ще се върнат у дома си едва след още хиляда години, но това няма значение — дори и тогава те ще знаят, че сме се държали дружески и че... не сме се изплашили от тях. А засега ние видяхме тяхната техника, ще я изучим и установим, ще я използваме...

Фреди млъкна. С изключен двигател „Арнина“ бавно се движеше по посока на Слънцето; тя вече бе отминала орбитата на Юпитер; малката космична лодка бе здраво прилепнала към корпуса на крайцера.

— Рядко се случва командир на патрула да се извинява пред свой подчинен — каза капитанът навъсен. — Но аз моля за извинение, задето ви смятах глупак, мистър Холмс. И като си представя само, че и аз самият, пък и всеки друг опитен капитан на мое място сигурно щеше да мисли само за това, как по-скоро да домъкне тази находка за изучаване в базата... като си помисля, че в нея има сто хиляди тона... и какво ли щеше да стане със Земята след такъв атомен взрив... Още веднъж моля да ме извините!

— Ако някой трябва да моли за извинение, сър, това съм аз — смутено измърмори Фреди. — Всички на „Арнина“ вече се смятаха богаташи, а аз ги оставих без нищичко. Но нали разбирате, сър. Етическите уравнения...

* * *

Заявлението, с което Фреди си подаваше оставката, бе върнато заедно с доклада му за подробното обследване на чуждия кораб с

резолуция: „Не се разрешава!“ Лейтенант Холмс получи заповед да се яви на скромно патрулно корабче от онези, които изпълняват най-тежката служба: на такива корабчета новакът не знае ни отдих, ни почивка, с пот на лице овладява всички премъдрости на своето дело и непрекъснато го мърят. А Фреди ликуваше, защото повече от всичко на света искаше да работи в космическия патрул. Чичото също бе доволен: радваше се, че племенникът му е щастлив, пък и някои от космическите адмирали свирепо му бяха заявили, че Фреди ще бъде много полезен в патрула и с време ще достигне и почит, и уважение, и чинове, и награди, и че за това съвсем не е необходимо разни политици да си пъхат носа, където не им е работа. А Управлението на космическата патрулна служба тържествуваше, защото се сдоби с множество технически новости и сега патрулът ще може не само да следи междупланетните полети, но и когато е необходимо, да ги предпазва от всякакви случайности.

И всичко това напълно удовлетворяваше Етическите уравнения.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 12,13,14/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.